

Raadsvoorstel Quick Scan Rekenkamercommissie

Registratienummer

Raadsvergadering **10 november 2020**

Onderwerp **Quick Scan Onderzoek ‘Wat mag, doet en wil de raad?’**

Betrokkenheid van de raad in de bestrijding van de coronapandemie om daarmee als raad uw democratische rollen tot volwaardige uitvoering te brengen

Voorgesteld besluit

- 1) De geschetste ruimte in wet- en regelgeving als vermeld in het quickscan onderzoek ‘Wat mag, doet en wil de raad?’ te gebruiken om de rol van de raad ten aanzien van de pandemiebestrijding te verstevigen.
- 2) Anticiperend op de aankomende Tijdelijke wet maatregelen COVID- 19, de kaders te ontwikkelen waarbinnen de burgemeester beleid kan opstellen voor het uitoefenen van zijn nieuwe tijdelijke bevoegdheden.
- 3) Procesafspraken te maken over de informatievoorziening aan de raad over door de burgemeester voorgenomen én genomen maatregelen onder de aankomende tijdelijke wet.
- 4) Procesafspraken te maken over de inbreng van de raad op, door de burgemeester voorgenomen én genomen maatregelen onder de aankomende tijdelijke wet.
- 5) Actief betrokken te willen worden bij initiatieven van het college van B&W, richting organisaties en inwoners, waar het gaat om de pandemiebestrijding.
- 6) Als raad in overleg te treden met andere gemeenteraden uit de veiligheidsregio om zodoende eventuele nieuwe kaders op elkaar af te stemmen.

Aanleiding

Onderzoek van de rekenkamercommissie naar de rol van de raad in de aanhoudende bestrijding van de coronapandemie.

Ten tijde van deze, nog altijd voortdurende coronapandemie, heeft de rekenkamercommissie het handelen van de raad (noodzakelijkerwijs op afstand) gevolgd. Daarin is waargenomen dat er zowel landelijk alsook lokaal vragen zijn gerezen over de rol die de gemeenteraad vervult ten tijde van deze crisis. De rekenkamercommissie heeft hier, in overleg met het presidium, onderzoek naar laten doen. De bevindingen uit de quick scan *‘Wat mag, doet en wil de raad?’* laten zien dat met de nieuwe ‘Tijdelijke wet maatregelen COVID-19’ (verder te noemen Tijdelijke wet COVID-19) de bestrijding van de coronapandemie een meer lokaal karakter krijgt. De bevoegdheden voor het nemen van lokale maatregelen verschuiven grotendeels van de voorzitter van de veiligheidsregio naar de burgemeester. De raad heeft aan het begin van de pandemiecrisis ingestemd met ‘politiek op afstand’ ten aanzien van de bestrijding van de pandemie. Dat is door alle betrokken partijen als noodzakelijk en prettig ervaren. Nu de crisis langer aanhoudt en er een Tijdelijke wet COVID-19 komt die ervoor zorg draagt dat in de pandemiebestrijding grotendeels kan worden teruggekeerd naar normale bestuurlijke verhoudingen liggen er meer mogelijkheden voor betrokkenheid van de raad. Dit raadsvoorstel dient er toe om hier gestalte aan te geven.

Beoogd doel

In de bestrijding van de coronapandemie een rol voor de raad vaststellen die recht doet aan zijn democratische positie.

De vigerende wet- en regelgeving die in deze crisis geldt en de voorgenomen ‘Tijdelijk wet COVID-19’ laat u de ruimte uw positie als raad ten aanzien van de pandemiebestrijding breder in te vullen dan momenteel het geval is. Door een duidelijke positionering van de raad wordt richting geboden aan de burgemeester in het formuleren van beleid omtrent het nemen van lokale maatregelen. Tevens zo belangrijk is dat met de nadrukkelijke positionering van de raad ook de bevolking een uitdrukkelijker stem in de pandemiebestrijding krijgt. Daarnaast bieden nieuwe kaders een concreet en met elkaar

gedeeld uitgangspunt om achteraf uw controlerende taak uit te voeren richting het bestuur.

De beoogde positionering kan worden bereikt door, zoals wordt voorgesteld, als raad deze conclusie (de raad kan een stevigere rol spelen in de pandemiebestrijding) te onderschrijven en te besluiten om in samenwerking met de burgemeester te komen tot kaders met betrekking tot de uitvoering van zijn nieuwe (tijdelijke) bevoegdheden.

Relevante besluitgeschiedenis

Dit onderzoek is tot stand gekomen na een gesprek met het presidium rond de zomer van 2020. Vanwege de actualiteit en noodzakelijke snelheid is in overleg gekozen voor een quickscan als onderzoeksvorm. Voor, in het kader van dit voorstel relevante, besprekingen in commissie en raad over de coronacrisis wordt verwezen naar de bijgevoegde rapportage *'Wat mag, doet en wil de raad?'*.

Argumenten

Voor de resultaten van het onderzoek wordt verwezen naar de bijgesloten rapportage *'Wat mag, doet en wil de raad?'* van Crisislab dat als onderzoeksbureau is verbonden aan de Radboud universiteit.

1. Een goed begrip van de wettelijke kaders biedt inzicht in de mogelijkheden die u als raad ter beschikking staan. Op dit moment is de 'Tijdelijke wet COVID-19' aangenomen in de Tweede Kamer en volgt behandeling in de Eerste Kamer. In de rapportage van het externe onderzoeksbureau Crisislab zijn de vigerende procedures alsmede de 'Tijdelijke wet COVID 19' beschouwd. Derhalve wordt u verzocht kennis te nemen van de geschetste ruimte in wet- en regelgeving als vermeld in het quickscan onderzoek 'Wat mag, doet en wil de raad?' Eventueel kan het door de rekenkamercommissie aan u aangeboden onderzoek worden toegelicht met de mogelijkheid tot het stellen van vragen en discussie.

2. Als raad concluderen dat de rol in de pandemiebestrijding kan worden verstevigd leidt tot een gemeenschappelijk gedeelde kijk op de positie van de raad in de bestrijding van de coronapandemie. De quick scan laat zien dat de rolinvulling van de gemeenteraad aan het begin van de corona uitbraak in grote lijnen tot ieders tevredenheid is geweest. Geleidelijk aan heeft de raad steeds meer zijn volksvertegenwoordigende rol opgepakt en in beperkte mate zijn controlerende. Hierin richtte de raad zich met name op de gevolgbestrijding (sociale, culturele en economische gevolgen) van de coronapandemie. De quick scan laat zien dat zowel de vigerende wetgeving alsmede de nieuwe Tijdelijke wet COVID-19 de raad de ruimte biedt om ook ten aanzien van de pandemiebestrijding (uitgangspunten voor de te nemen maatregelen) zijn positie breder in te vullen dan momenteel het geval is.

3. Om de gemeenteraad een rol te geven in de bestrijding van de pandemie en te betrekken bij de te ontwikkelen kaders stelt de rekenkamercommissie de raad voor om kaders te ontwikkelen waarbinnen de burgemeester beleid op kan stellen voor het uitoefenen van zijn bevoegdheden onder deze nieuwe wet. De bevindingen uit de quick scan en de eerdere constatering dat de rol van de raad kan worden verstevigd leiden tot het voorstel om kaders te stellen ten aanzien van de pandemiebestrijding en ten aanzien van de procedures die leiden tot het nemen van lokale en regionale maatregelen. Kaders kunnen in deze worden opgevat als uitgangspunten voor de pandemiebestrijding die door de raad vanuit een actieve rol worden meegegeven aan de burgemeester. Een uitgangspunt kan bijvoorbeeld zijn dat het treffen van lokale maatregelen niet tot grotere ongelijkheid in de stad mag leiden.

Betrokkenheid bij de ontwikkeling van de kaders voor de te nemen maatregelen en bevoegdheden acht de rekenkamercommissie van belang omdat hiermee op een juiste wijze ook aan de democratische rollen van de raad invulling wordt gegeven in de pandemiebestrijding. De rekenkamercommissie is van mening dat de bestrijding van de pandemie en de bestrijding van de gevolgen van de pandemie en zijn maatregelen onderling verbonden zijn. De raad heeft in het voorjaar van 2020 ook een aantal kaders gesteld aan het college ten aanzien van het bestrijden van de sociale, culturele en economische gevolgen van de coronapandemie in de gemeente. Op deze aspecten controleert de raad het college.

Rolinvulling gemeenteraad bij wisselende doelstelling coronacrisis

Rollen van de raad → Doelstellingen ↓	Volksvertegenwoordiging	Kaderstelling	Controlerend
Pandemiebestrijding	Inbrengen van signalen van de bevolking als input voor het handelen van de burgemeester. Draagvlak creëren voor de genomen maatregelen onder de bevolking.	Betrokkenheid bij het tot stand komen van een kader waarbinnen de burgemeester beleid op kan stellen voor het uitoefenen van zijn bevoegdheden onder de nieuwe tijdelijke wet.	Achteraf discussie met burgemeester over uitvoering van crisisbevoegdheden.
Gevolgbestrijding (sociale, culturele en economische gevolgen pandemie(bestrijding))	Inbrengen van signalen van de bevolking als input voor het handelen van het college. Draagvlak creëren voor de genomen maatregelen aan de bevolking.	Door de raad gewenst kader waar de focus van het college moet liggen op de gevolgbestrijding. De kaders hebben betrekking op het vaststellen welke (beleids)aspecten en -thema's prioriteit hebben c.q. de focus moeten liggen afgezet tegen de door de raad aangegeven dilemma's ten aanzien van de sociale, culturele en economische schade die kan worden berokkend door eventuele maatregelen die getroffen (moeten) worden.	Achteraf discussie met het college of de getroffen maatregelen effect sorteren op de de door de raad gewenste (beleids)aspecten en -thema's die prioriteit hebben c.q. waar focus lag afgezet tegen de door de raad aangegeven dilemma's ten aanzien van de sociale, culturele en economische schade die is berokkend door maatregelen die getroffen (moesten worden) werden.

4. Om meer betrokkenheid van de gemeenteraad, in de bestrijding van de pandemie te creëren wordt voorgesteld om procesafspraken te maken over de informatievoorziening aan de raad over door de burgemeester voorgenomen én genomen maatregelen onder de aankomende tijdelijke wet.
Ten aanzien van de informatievoorziening aan de raad is het voor wat betreft de rekenkamercommissie wenselijk dat het abstractie-/detailniveau van informatie wordt gedefinieerd alsmede de momenten, de snelheid en wijze waarop de raad informatie wenst te ontvangen.

5. Om meer betrokkenheid van de gemeenteraad, in de bestrijding van de pandemie te creëren wordt voorgesteld om procesafspraken te maken over de inbreng van de raad op, door de burgemeester voorgenomen én genomen maatregelen onder de aankomende tijdelijke wet.
De raad kan regie nemen door aan te geven op vaste en ad-hoc momenten, plenair of in een daarvoor aangewezen gremium, met de burgemeester in gesprek te willen gaan over te nemen of genomen maatregelen. Tevens kan de raad aangeven of hij in de gelegenheid wil worden gesteld om, in niet spoedeisende gevallen, voordat maatregelen worden genomen, een zienswijze aan de burgemeester kenbaar te maken. Voor wat betreft de rekenkamercommissie ligt hier een concrete mogelijkheid voor het maken van procesafspraken die breed worden gedragen. De volgende uitgangspunten zouden hierbij kunnen gelden:

- i. De raad, of een afvaardiging daarvan, wordt bij voorgenomen besluiten die leiden tot lokale maatregelen in gelegenheid gesteld een zienswijze vóóraf kenbaar te maken.
- ii. De raad, wordt bij gegeven maatregelen vanwege een spoedeisende situatie en bij door de veiligheidsregio genomen besluiten die leiden tot regionale maatregelen, zo snel als mogelijk achteraf actief geïnformeerd.
- iii. De raad, of een afvaardiging daarvan, wordt in staat gesteld om naar aanleiding van ontvangen informatie over genomen besluiten hierover op korte termijn met de burgemeester in gesprek te gaan.

De rekenkamercommissie adviseert de raad eventuele uitkomsten van de bespreking van de door de burgemeester aangekondigde discussienota (presidium 24 september 2020) waarin, vanuit verschillende scenario's nader wordt ingegaan op dilemma's, randvoorwaarden en uitgangspunten in de verantwoording en rolverdeling van burgemeester en gemeenteraad, te betrekken bij de voorgestelde kaderstelling.

6. Door raadsleden, waar het de pandemiebestrijding betreft, in een zo vroeg mogelijk stadium deel te laten uitmaken van de 'dialogo met de stad' wordt hun volksvertegenwoordigende rol en hun kaderstellende rol zo goed mogelijk ingevuld. Het college van B&W geeft haar ambtenaren veelvuldig opdracht contacten te leggen met inwoners en organisaties om samen naar oplossingen te zoeken voor de grote uitdagingen die de coronacrisis met zich mee brengt. Ook wordt bij inwoners en organisaties gepolst voor welke (invulling van) maatregelen wel of geen draagvlak bestaat. Voor raadsleden is het van belang dat zij in staat gesteld worden zo veel mogelijk bij deze contacten met inwoners en organisaties betrokken te zijn. *Daarmee kunnen raadsleden deel uitmaken van deze 'dialogo met de stad' in een zo vroeg mogelijk stadium. Hiermee wordt hun volksvertegenwoordigende rol alsmede hun kaderstellende rol zo goed mogelijk ingevuld.*

7. De pandemiecrisismaatregelen hebben een regionaal effect en stoppen niet bij de gemeentegrens. In bestuurlijk (binnen veiligheidsregio en tussen burgemeesters onderling) verband vindt er veelvuldig afstemming plaats. Een meer actieve rolinvulling van de raad maakt het wenselijk dat gemeenteraden – hoe complex dit ook is – een poging doen om eventuele kaders die zij stellen op elkaar af te stemmen.

Kanttekeningen en risico's

De rekenkamercommissie voorziet in dit voorstel geen wezenlijke risico's.

Financiën

Er zijn geen financiële consequenties aan dit voorstel verbonden.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Participatie en communicatie

De rekenkamercommissie biedt het rapport met begeleidend raadsvoorstel aan de gemeenteraad aan.

Hoogachtend,
Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch,

De secretaris,

De waarnemend voorzitter,

drs. D. Berends

dr. E.A.M.J Verkaar

Bijlagen

Rapportage Crisislab 'Wat mag, doet en wil de raad?'

Registratienummer	1234567
Bevoegdheid raad	kaderstellend
Portefeuillehouder	n.v.t.
Commissie	Commissie Bestuur: 26 oktober 2020
Afdeling	Rekenkamercommissie
Inlichtingen	d.berends@s-hertogenbosch.nl / 06-46370658

Besluit van de raad

Registratienummer

Raadsvergadering

10 november 2020

Onderwerp

Quick Scan Onderzoek 'Wat mag, doet en wil de raad?'

De gemeenteraad van 's-Hertogenbosch;

gezien het voorstel van de rekenkamercommissie, van 16 oktober 2020,

Besluit:

- 1) De geschetste ruimte in wet- en regelgeving als vermeld in het quickscan onderzoek 'Wat mag, doet en wil de raad?' te gebruiken om de rol van de raad ten aanzien van de pandemiebestrijding te verstevigen.
- 2) Anticiperend op de aankomende Tijdelijke wet maatregelen COVID- 19, de kaders te ontwikkelen waarbinnen de burgemeester beleid kan opstellen voor het uitoefenen van zijn nieuwe tijdelijke bevoegdheden.
- 3) Procesafspraken te maken over de informatievoorziening aan de raad over door de burgemeester voorgenomen én genomen maatregelen onder de aankomende tijdelijke wet.
- 4) Procesafspraken te maken over de inbreng van de raad op, door de burgemeester voorgenomen én genomen maatregelen onder de aankomende tijdelijke wet.
- 5) Actief betrokken te willen worden bij initiatieven van het college van B&W, richting organisaties en inwoners, waar het gaat om de pandemiebestrijding.
- 6) Als raad in overleg te treden met andere gemeenteraden uit de veiligheidsregio om zodoende eventuele nieuwe kaders op elkaar af te stemmen.

's-Hertogenbosch

Aldus besloten in de openbare vergadering van [AFZENDER + DATUM],
De gemeenteraad van 's-Hertogenbosch,

De griffier,

De voorzitter,

drs. W.G. Amesz

drs. J.M.L.N. Mikkers